

فصل دهم:

نقش پوشش مطلوب و حجاب مقبول در بهداشت دوران بلوغ دختران

* نقش پوشش مطلوب و حجاب مقبول در بهداشت دوران بلوغ دختران

حجاب در لغت به معنای پوشش، پرده، وسیله پوشش، حایل و... است. فرهنگ معین و فرهنگ عمید برای واژه حجاب، معانی زیر را آورده‌اند: پرده، ستر، نقابی که زنان، چهره خود را بدان پوشانند و روی‌بند و چادری که زنان سر تا پای خود را بدان پوشانند. این واژه در اصطلاح به معنای «پوشش مخصوص زنان» است.

فطری بودن پوشش

تمام کسانی که زندگی بشر و تحولات آن را ارزیابی کرده‌اند، به این نتیجه رسیده‌اند که از آغاز پیدایش انسان، هر یک از زن و مرد کوشیده است تا پوشش مناسب خود را تهیه کند. تلاش همیشگی بشر برای تهیه پوشاک، از آن جهت که با آموزش خاصی همراه نبوده است، نشان می‌دهد که تکاپوی انسان برای یافتن پوشش، از فطرت درونی‌اش سرچشمه می‌گیرد. حجاب زنان، پیشینه‌ای طولانی دارد. با مطالعه آثار تمدن‌های گوناگون، چنین به نظر می‌رسد که حجاب زنان، از عادت‌های کهن تمدن‌های بشری بوده است. برای مثال، بر اساس نوشته دایره‌ی المعارف لاروس، زنان یونانی در دوره‌های گذشته، صورت‌ها و اندامشان را تا روی پا می‌پوشاندند.

مصونیت، نه محدودیت!

حجاب در باورها و ارزش‌های ما ریشه دارد و رعایت پوشش به ویژه در میان بانوان، ایجاد مصونیت برای جلوگیری از عوارض منفی، مفاسد و ابتذال است. از دیدگاه اسلام، زن، شخصیتی شایسته دارد و می‌تواند مدارج کمال را بییماید و به مراتب عالی انسانیت بار یابد. دامن زن، مدرسه بشر است و والایی مردان، بدون زنان ممکن نیست. اصلاح جامعه در گرو پارسایی، حیا و حجاب بانوان خواهد بود. جایگاه والای این گوهر گران‌بهای آفرینش، می‌طلبد که در صدف پوشش قرار گیرد تا ارزش‌هایش حفظ گردد.

پایه‌های حجاب

۱- ایمان به خدا و آخرت

امیرالمؤمنین علی علیه السلام فرموده است:

«انسان به سبب ایمان، بر عمل‌های شایسته رهنمون می‌گردد.»

۲- آگاهی

۳- تقوا

در قرآن کریم آمده است: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَ يُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يُغْفِرْ لَكُمْ وَ اللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.** (انفال: ۲۹)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر خدا ترس و باتقوا باشید، خدا برای شما تشخیص (حق از باطل و سعادت از شقاوت) را قرار می‌دهد و گناهان شما را می‌زداید و شما را می‌آمرزد و خداوند دارای فضل و رحمتی بزرگ است.

۴- حجاب و عفت زنان، عامل استواری و آرامش خانواده و اجتماع

۵- حجاب، وسیله حفاظت

۶- هدایت، کنترل و بهره‌مندی صحیح و مطلوب از

امیال و غرایز انسانی

۷- تأمین و تضمین سلامت و پاکی نسل افراد جامعه

۸- حجاب نشانه متانت و حیاء و عفاف

حیا، عفاف و سلامت روانی

شکی نیست که وجود حیا در زن تأثیرات بسیار مثبتی بر روح و روان وی دارد. عفاف و پوشیدگی همچون سد و حفاظی است که زن در سایه آن از هر ذلت و تحقیری در امان می‌ماند. دین اسلام با واجب کردن حجاب، نمی‌خواهد زن بازیچه دست شهوت‌پرستان باشد و ارزش او به میزانی تنزل کند که تنها وسیله‌ای برای اطفای شهوات به حساب آید. اسلام خوشی‌های مشروع را برای زن می‌پسندد و البته تأمین آن را در سایه حیا و عفت قرار می‌دهد. عفاف، که ثمره حجاب و پوشش است، عامل آرامش و سکون انسان و دور ماندن او از عوامل اضطراب و در نهایت، موجب رضایت وجدان است. چه بسیاری از عوامل ناامنی فکری و ذهنی که عفاف مانع بروز آنهاست. عفاف موجب احساس امنیت و شرف آدمی است و باعث می‌شود که آدمی بتواند در طول حیاتش درست فکر کند و نیکو تصمیم بگیرد.

زن به دلیل اینکه عواطف و احساسات قوی‌تری نسبت به مرد دارد، از نظر روانی نفوذپذیرتر از مرد است؛ یعنی بیش از مرد از عوامل بیرونی متأثر می‌شود. این تأثر و نفوذپذیری وقتی از یک منبع، یعنی از سوی شوهر باشد، باعث می‌شود وحدت و یگانگی روانی زن حفظ شود، ولی وقتی زن بدون حجاب در اجتماع مردان نامحرم حاضر می‌شود، به آسانی تحت تأثیر روانی و عاطفی آنان قرار می‌گیرد و وحدت روانی او از بین می‌رود و با از بین رفتن وحدت روانی، دچار اضطراب و آشفتگی می‌شود.

در منابع اسلامی، درباره برخی از آثار روانی حجاب و بی‌حجابی مطالب زیادی وجود دارند؛ مثلاً، در آیه ۶۰ سوره «نور» درباره فلسفه حجاب می‌فرماید: (وَ أَنْ يَسْتَعْفِنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ)؛ و اگر «زنان» خود را بیوشانند برای آنها (خیر) بهتر است. کلمه «خیر»، که به معنای سود و نفع است، به دلیل اطلاقش، هم شامل نفع مادی می‌شود و هم نفع معنوی. در آیه ۵۳ سوره احزاب، سود و نفع حجاب مشخص‌تر بیان شده است: (ذَلِكَمُ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَ قُلُوبِهِنَّ) این کار (حفظ حریم بین زن و مرد) برای پاکی دل‌های شما و آنها بهتر است. بنابراین، می‌توان گفت: طبق این دو آیه، اثر مهم حجاب برای زن، طهارت و پاکی قلبی است که مقدمه‌ای برای رسیدن به سلامت قلبی (قلب سلیم) است و در روان‌شناسی، از آن به «سلامت روانی» تعبیر می‌شود. همچنین در آیه ۳۰ سوره «نور» درباره تأثیر حفظ عفت مرد به واسطه نگاه آلوده نکردن به زن می‌فرماید: (وَ يَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَرْكَى لَهُمْ)؛ و عفاف خود را حفظ کنند. این برای آنان پاکیزه‌تر است.

در روایات نیز به تأثیر روانی حجاب بر زن اشاره شده است. امام علی علیه السلام در وصیت خود به امام حسن علیه السلام می‌فرماید:

«(زنان را) در پرده حجاب نگاه دار تا نامحرمان را ننگرند؛ زیرا سخت‌گیری در پوشش، عامل سلامت و استواری آنان است.»

همچنین آن حضرت در حدیث دیگری می‌فرماید: «پوشش و حجاب برای حال زن بهتر است و سبب دوام زیبایی او می‌شود.» منظور از حال زن در این حدیث، وضعیت روانی اوست که رعایت حجاب سبب تعادل بهتر آن می‌شود.

و نیز پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید:

«بهترین زنان شما زنان پاک‌دامن و عقیف هستند.» این روایت نیز همان چیزی را می‌گوید که در آیه ۶۰ سوره «نور» گذشت.

۱- توجه به رابطه پوشش با فرهنگ دینی

بر اساس فرهنگ اسلامی، انسان موجودی است که برای رسیدن به کمال و معنویت خلق گردیده است. اسلام با تنظیم و تعدیل غرایز به ویژه غریزه جنسی و توجه به هر یک از آنها در حد نیاز طبیعی، سبب شکوفایی همه استعدادهای انسان شده و او را به سوی کمال سوق داده است. پوشش مناسب برای دختر و پسر عامل مهمی در تعدیل و تنظیم این غریزه است.

۲- توجه به ساختار فیزیولوژی انسان

نوع پوشش زن و تفاوت آن با لباس مرد رابطه‌ای مستقیم با تفاوت‌های جسمی و روحی زن و مرد دارد.

در تحقیقات علمی در مورد فیزیولوژی و نیز روان‌شناسی زن و مرد ثابت شده که مردان نسبت به محرک‌های چشمی شهوت‌انگیز حساس‌ترند و چون تأثیر حس بینایی زیادتر است و چشم از فاصله دور و میدان وسیعی قادر به دیدن است، از سوی دیگر ترشح هورمون‌ها در مرد صورتی یکنواخت و بدون انقطاع دارد، مردان به صورتی گسترده تحت تأثیر محرک‌های شهوانی قرار می‌گیرند اما زنان نسبت به حس لمس و درد حساس‌ترند و به محرک‌های حسی پاسخ می‌دهند. حس لامسه بروز زیادی ندارد و فعالیتش محدود به تماس نزدیک است.

از این گذشته چون هورمون‌های جنسی زن به صورت دوره‌ای ترشح می‌شوند و به طور متفاوت عمل می‌کنند، تأثیر محرک‌های شهوانی بر زن صورتی بسیار محدود دارد و نسبت به مردان بسیار کمتر است.

آثار و فواید رعایت حجاب و پوشش دینی

۱- بهداشت روانی اجتماع و کاهش هیجان‌ها و التهاب جنسی که سبب کاهش عطش سیری ناپذیری شهوت است.

۲- تحکیم روابط خانوادگی و برقراری صمیمیت کامل زوجین

با رواج بی‌حجابی و جلوه‌گری زن، جوانان مجرد، ازدواج را نوعی محدودیت و پایان آزادی‌های خود تلقی می‌کنند و افراد متأهل هر روز در مقایسه‌ای خطرناک میان آن چه دارند و ندارند، قرار می‌گیرند. این مقایسه‌ها، هوس را دامن زده و ریشه زندگی و پیوند خانواده را می‌سوزاند.

۳- استواری اجتماعی و استیفای نیروی کار و فعالیت

دختر و پسری که در محیط کار و تحصیل تحریک شهوانی شوند، از تمرکز و کارایی آن‌ها کاسته می‌شود و حکومت شهوت بر اجتماع سبب هدر رفتن نیروی فکری و کاری است.

۴- بالارفتن ارزش واقعیت زن و جبران ضعف جسمانی او

حیا، عفاف و حجاب زن می‌تواند در نقش عاطفی او و تأثیرگذاری بر مرد مؤثر باشد. لباس زن سبب تقویت تخیل و عشق در مرد است و حریم نگه داشتن یکی از وسائل مرموز برای حفظ مقام و موقعیت زن در برابر مرد است.

حجاب موجب می‌شود که زنان تنها از نگاه جنسیتی و زیبایی جسمی نگریسته نشوند و این مسئله موجب احیاء حیثیت و حرمت زن و توجه بیشتر به شایستگی اخلاقی و روحی و استعدادهای دیگر در وجود زنان می‌شود.

اسلام حجاب را برای محدودیت و حبس زن نیاورده، بلکه برای مصونیت او توصیه کرده است، زیرا اسلام راضی به حبس، رکود و سرکوبی استعدادهای زن نیست، بلکه با رعایت عفاف و حفظ حریم، اجازه حضور زن را داده اما از سوء استفاده شهوانی و تجاری و استفاده ابزاری از زنان را منع کرده است.

در واقع حجاب موجب محدودیت مردان هرزه می‌باشد که در صدد کام جویی‌های آزاد و بی‌حد و حصر هستند و از طرفی مصونیت و حفظ شخصیت زنان از دست این گروه از مردان است.

در عین حال در اسلام برای مردان نیز پوشش در حد معقول قرار داده و مردان نیز آزادی بی‌حد و حصر در پوشش ندارند. و از طرف دیگر آنها را بر حفظ نگاه از نامحرم و کنترل شهوت در نگاه تکلیف کرده است که کنترل نگاه برای مردان در نسبت با زنان سخت‌تر است.

